

ఎకాలజీ సెంటర్, అనంతపురం.

ఈ మాసపు సమాచారం

నవంబర్ 2005

FOR PRIVATE CIRCULATION ONLY

మీకు తెలుసా !

బి.టి. విత్తనాలు ఏవి నకిలీవో, ఏవి అసలైనవో తెలియక రైతులు, వ్యవసాయాధికారులు సతమతవుతున్నారు. అందుకే వీటిని గుర్తించేందుకు ప్రభుత్వం బి.టి. ఎక్స్‌ప్రెస్ కిట్లను వ్యవసాయాధికార్లకు అందుబాటులోకి తెచ్చింది. వీటితో రైతులు కొనుగోలు చేసిన విత్తనాలు అసలువో, నకిలీవో గుర్తించే వీలుంది.

కిట్లో పరికరాలు :

ఈ కిట్ ప్లాస్టిక్ కవర్లో ఉంటుంది. దీనిని ఎప్పుడూ ఫ్రీజ్లో ఉంచాలి. దీనిలో నాలుగు పరికరాలు ఉంటాయి. 1) బి.టి. ఇన్‌స్టంట్ చెకింగ్ ప్లీవ్-నాలుక బద్దలా సుమారు 2 అంగుళాల పొడవు ఉండే దీనికి ఒక వైపు ఆకుపచ్చరంగు ఉంటుంది. 2) పరీక్షా నాళిక - శాంపిల్ను కలిపేందుకు ఉపయోగపడుతుంది. 3) శాంపిల్ ఎక్స్‌ట్రాక్షన్ బఫర్ సొల్యూషన్ (బాటిల్) 4) పెజిల్ - పరీక్ష నాళికలో గింజలోని పప్పును నూరేందుకు ఉపయోగపడుతుంది.

పరీక్షించే విధానం :

ముందుగా పరీక్షించాల్సిన విత్తనాలను తీసుకోవాలి. వాటిలో నుంచి ఒక విత్తనాన్ని తీసుకుని పైపొరను తొలగించి పప్పుభాగాన్ని తీసుకోవాలి. (మొక్క ఆకు కణజాలాన్ని కూడా తీసుకోవచ్చు) పప్పును పరీక్ష నాళికలో వేయాలి. దీనిలో 0.5 మి.లీ. బఫర్ సొల్యూషన్ కలపాలి. పప్పు పేస్టులా తయారయ్యేదాకా పెజిల్, ప్లాస్టిక్ రాడ్ వంటి పరికరంతో కలపాలి.

దీనిలో బి.టి. ఇన్‌స్టంట్ స్ట్రిప్ను పచ్చ భాగం కిందకు ఉండేలా సుమారు 15 నిమిషాలు ఉంచాలి.

ఇప్పుడు పరీక్ష నాళిక లోపల ఉంచిన స్ట్రిప్ ఆకు పచ్చ భాగంపైన పింక్ గీత ఏర్పడుతుంది.

ఒక గీత ఏర్పడితే అది బి.టి. విత్తనం కాదని, రెండు గీతలు ఏర్పడితే అది బి.టి. విత్తనమని నిర్ధారించవచ్చు.

(అన్నదాత ఆగస్ట్ 2005 ఆధారంగా)

చిట్టా :

చెంచాడు అల్లపూరసాన్ని గోరు వెచ్చగా చేసి, దానికి కొంచెం నిమ్మరసం తేనె కలిపి తీసుకుంటే పైత్యపు వికారాలు తగ్గుతాయి.

వ్యవసాయ కమీషన్ నివేదిక పరిచయం - 4

గత సంచిక వరకూ వ్యవసాయ పరిశోధన, విస్తరణ సేవలకు సంబంధించిన సిఫారసుల వరకూ తెలుసుకున్నాం. మిగతా ఈ మాసంలో తెలుసుకుందాం.

7. వ్యవసాయ ఉత్పాదకావసరాల కేటాయింపు :

కొనుగోలు చేసే వ్యవసాయ ఉత్పాదకాల ధరలు పెరిగిపోతూ ఉండడం, నకిలీ విత్తనాలు, క్రిమిసంహారకాలు, తదితర నాణ్యత లేనటువంటి వాటితో పంటల నష్టాలకు కారణమవుతున్నాయి. వర్షాలు సకాలంలో లేక కూడా పంటల నష్టం జరుగుతున్నది. రైతుల కష్టాలకు ఇది కూడా ఒక కీలకమైన అంశంగా కమీషన్ గుర్తించింది.

ప్రభుత్వమే నేరుగానూ, అవసరమయిన పర్యవేక్షణతో సాగుదార్లందరికీ సరిఅయిన సమయంలో రైతులకు అందుబాటులో ఉన్న ధరలకు అత్యధిక నాణ్యత కలిగిన ఉత్పాదకాలను అందించడంలో ప్రభుత్వం కీలక పాత్ర వహించాల్సి ఉంటుంది. దీనికీగానూ ఆంధ్రప్రదేశ్ విత్తనాభివృద్ధి సంస్థ దానితోపాటు అన్ని ప్రాంతీయ ఉత్పాదక యూనిట్లను పటిష్టం చేయవలసి ఉంది.

- ★ 2004 రాష్ట్ర విత్తన బిల్లును చట్టం చేసి దానిని సత్వరంగా అమలుపర్చాలి.
- ★ రసాయనిక ఎరువుల విధానంలో సమూలంగా మార్పు చేయడానికి ఒక క్రియాశీలక విధానాన్ని రూపొందించాలి. బయోఫర్టిలైజర్లు, వర్మికంపోస్టు, పచ్చి ఎరువుల ఉత్పత్తి వాడకాన్ని ఇతర పర్యావరణ అనుకూలమైన భూసారాన్ని పెంచే కార్యకలాపాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించి వాటి అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని కల్పించాలి.
- ★ రసాయనిక ఎరువులు, క్రిమిసంహారక మందుల వాడకం మూలంగా ఏర్పడుతున్న తీవ్ర ప్రతికూల పరిణామాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ప్రభుత్వం సమగ్ర సస్యరక్షణ అభివృద్ధిపట్ల తమ విధానాన్ని మార్చుకోవాలి. ఇది ఒక సేవాతీతరత ధృక్పథంలో సాగాలి.

- ★ రసాయనిక ఉత్పాదకాల నాణ్యత, ధరలకు సంబంధించి నిరంతర నిఘా ఉండేటట్లు చూడడం తక్షణ అవసరం. అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. వాటిని వీలయినంత ఖచ్చితంగా అమలు జరిగేటట్లు చూడాలి.

1. ఉత్పాదకాల సరఫరా పటిష్టతకై ముఖ్యంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే నేరుగా ఉత్పాదకాలను రైతులకు అందించాలి. అవసరమైతే నిత్యావసర సరుకుల చట్టాన్ని వినియోగించి నాణ్యమైన ఉత్పాదకాలు రైతులకు అందేలా చేయాలి. సంబంధించిన చట్టాలను అమలు చేయడంలో సిబ్బందికి శిక్షణ ఇప్పించాలి. ఉత్పాదకాల అమ్మకందారులకు సంబంధిత విద్యా నైపుణ్యం (అర్హతలు) ఉండాలి.

ఈ సూచనలను ప్రభుత్వం ఆమోదించింది.

2. విత్తన సరఫరాకు రాష్ట్ర విత్తన అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ పునర్నించాలి. ప్రభుత్వ ఫారాలో నాణ్యమైన విత్తనాలు, మొక్కలు ఉత్పత్తి చేసే రైతులకు అందించాలి. మండల స్థాయిలో డిపోలు నిర్వహిస్తూ వాటిద్వారా రైతులకు అవసరమైన విత్తనాలను సేకరించి అందుబాటులో ఉంచాలి. పండ్ల చెట్ల పంటలకు అవసరమైన విత్తనాలను, మొక్కలను సరఫరా చేయాలి. విత్తన నాణ్యతా పరిరక్షణకు విత్తన చట్టాన్ని సవరించి →

“భూమాత అపారమైన తన అడవుల్ని, వన్య ప్రాణుల్ని, నదుల్ని, సముద్రాల్ని కాపాడుకుంటున్నంత వరకూ మానవ సంతతి వర్ధిల్లుతూనే ఉంటుంది” ఉపనిషత్తులు

తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. డి.ఎన్.ఎ. ఫింగర్ ప్రింటింగ్ ప్రత్యేక ల్యాబోరేటరీని నిర్మించాలి. విత్తన చట్టాన్ని అమలు చేయడానికి ఏర్పరిచే అధికార వ్యవస్థలో రాష్ట్ర విశ్వవిద్యాలయం డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఎక్స్టెన్షన్సును కూడా చేర్చాలి. గ్రామ విత్తన ఉత్పత్తి పథకాన్ని పటిష్టపరిచి విస్తరించాలి. జెనెటిక్ ఇంజనీరింగ్ అప్రూవల్ కమిటీలో రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయానికి ప్రాతినిధ్యం ఉండాలి. ఈ సూచనలను అమలు చేయడానికి అవసరమైన నిధులను ఇతర మౌలిక సౌకర్యాలను చేకూర్చాలి.

ఈ సూచనలన్నింటినీ ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

3. బి.టి.పత్తితోపాటు ఇతర జన్యు మార్పిడి పంటలను / రకాలను రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయంలో క్షుణ్ణంగా పరిశీలించాలి. ఆ పరిశీలన ఫలితాలను రైతులలో ప్రచారం చేయాలి.

ఈ సూచనలను కూడా ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

4. రసాయనిక ఎరువులు దుష్ప్రభావాలు చూపుతున్న నేపథ్యంలో రాష్ట్రంలో జీవన ఎరువులను (బయోఫర్టిలైజర్స్), వానపాముల ఎరువులను, పచ్చిరొట్ట పైర్ల పెంపకాన్ని, పర్యావరణాన్ని దెబ్బతీయకుండా పోషకాలను సరఫరా చేసే ఇతర ఎరువులను, ప్రత్యేక పద్ధతిలో సకాలంలో రైతులకు అందేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. దీనికి ప్రత్యేక బడ్జెట్ కేటాయించి అవసరమైన ప్రోత్సాహకాలను కూడా ఇవ్వాలి. ముఖ్యంగా సేంద్రీయ ఎరువుల వాడకాన్ని రాష్ట్రంలో ప్రోత్సాహించాలి. ఎరువుల వాడకంలో విస్తరణ విద్యను పటిష్టపర్చాలి. తమిళనాడులో మాదిరిగా విత్తనాలు, సస్యరక్షణ, ఎరువుల నాణ్యత పరిరక్షణకై ప్రత్యేక డైరెక్టరును తగిన మార్పులతో రాష్ట్రంలో నియమించాలి. జిల్లా స్థాయిలో నేలల్లో సూక్ష్మపోషకాల విశ్లేషణకు లాబోరేటరీలను ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించినట్లుగా వెంటనే పటిష్టపర్చాలి. డివిజన్ స్థాయిలో భూసార పరీక్షా కేంద్రాలను, మండల స్థాయిలో, మట్టి నమూనా సేకరణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో ఉన్న భూసార పరీక్షా కేంద్రాల వ్యవస్థను అధ్యయనం చేసి తగిన సూచనలను అందజేయడానికి ఒక ప్రత్యేక టీమును ఏర్పాటు చేయాలి.

ఈ సూచనలన్నింటినీ ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. తమిళనాడులో ఉత్పాదకాల సరఫరా నాణ్యత పరిరక్షణకై ఏర్పర్చిన ప్రత్యేక డైరెక్టరు వ్యవస్థను అధ్యయనం చేస్తామని తెలిపింది.

5. సమగ్ర సస్యరక్షణ చర్యలను పటిష్టంగా అమలుపర్చాలని కమీషన్ సూచించింది. 1968 సస్యరక్షణ చట్టాన్ని సవరించి నాశిరకం, కల్లీ మందులను అమ్మేవారిని కఠినంగా శిక్షించాలని సూచించింది. ఈలోపల 1955 నిత్యావసర సరుకుల చట్టాన్ని ఉపయోగించి సస్యరక్షణ మందుల ధరలను, నాణ్యతను నియంత్రించాలని, ప్రతి జిల్లాలో ఒక సస్యరక్షణ మందుల పరీక్షా లాబోరేటరీని ఏర్పర్చి తగిన సిబ్బందిని ఇవ్వాలని కమీషన్ సూచించింది.

ఈ సూచనలన్నింటినీ ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. 1968 సస్యరక్షణ మందుల చట్ట సవరణను కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

8. మార్కెటు ధరలు

రాష్ట్రంలో అధిక భాగం రైతు పండించే వ్యవసాయోత్పత్తులకు తక్కువ

ధరలు రావడం, ధరలు దిగజారుతుండడం అనేవి గ్రామీణ ఆదాయాలు దిగజారిపోవడానికి కారణమవుతున్నది. పంటలకు ధరలు లేకుండా పోవడంవల్ల రైతుల ఆదాయాల స్థిరంగా లేకపోవడం మూలంగా రైతుల పరిస్థితి దయనీయంగా మారింది. కనీస మద్దతు ధరలు నిర్వహించగలిగేటట్లు చూడడానికి ప్రభుత్వ పంటల కొనుగోలు కేంద్రాలు తగినంతగా లేకపోవడం కూడా ఈ సమస్య తీవ్రతకు కారణమయింది. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల మార్కెటింగ్ అనేది రైతుల దోపిడీకి గురవుతున్న ప్రధాన రంగాలలో ఒకటిగా ఉంది.

★ వ్యవసాయదారులకు గిట్టుబాటు ధరలు లభించేటట్లు చూడడానికి, అయినకాడికి రైతులు పంటలనమ్ముకునే పరిస్థితి నుండి కాపాడడం కోసం, కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంస్థలు సకాలంలో సరైన సేకరణ కార్యకలాపాలను చేపట్టాల్సిన అవసరం ఉంది.

★ మార్కెటు ధరల స్థిరీకరణ నిధిని ఏర్పాటు చేయాలి.

★ మార్కెటింగ్ మౌలిక సదుపాయాలు సరిపడినంతగా లేవు. మార్కెటు యార్డులలో అనేక సమస్యలు ఉన్నాయి. మార్కెట్టులో దోపిడీకి ఆస్కారం లేకుండా మార్కెటింగ్ శాఖ చర్యలు తీసుకోవాల్సి ఉంది.

★ వివిధ రకాల టారిఫ్ల వ్యవస్థను ప్రవేశ పెట్టవలసిందని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డిమాండ్ చెయ్యాలి. దేశీయ వ్యవసాయదారులు, వారి జీవనోపాధిని పరిరక్షించేందుకు దిగుమతి ధరలు నిలకడగా ఉండేటట్లు చూడడానికి వ్యవసాయ సరుకులపై అవసరమైతే పరిణాత్మక ఆంక్షలు డిమాండ్ చేయాలి.

1. పంటల ధరలు, మార్కెటింగ్ లలో రైతుల ప్రయోజనాలను కాపాడడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంతో వ్యవసాయోత్పత్తుల దిగుమతులను, సుంకాలను మారుస్తూ, నియంత్రించడానికి, అవసరమైతే దిగుమతుల పరిణామాలపై ఆంక్షలను తిరిగి విధించాలి.

ఈ సూచనలను ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

రాష్ట్ర స్థాయిలో చీఫ్ సెక్రటరీ అధ్యక్షతన కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికారులతో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ కమిటీ ప్రతి సీజను ముందు సమావేశమై ఎంత మేర ప్రభుత్వ సంస్థల ద్వారా వ్యవసాయోత్పత్తులను కొనుగోలు చేయాలో నిర్ణయించాలి. ఎఫ్.సి.ఐ. మరియు ఇతర సంస్థలు జొన్న, సద్దలు, మొక్కజొన్న, రాగి మరియు పప్పు ధాన్యాలను కూడా కొనుగోలు చేసేటట్లు చర్యలు తీసుకోవాలి. ధరల స్థిరీకరణకు ఒక ప్రత్యేక నిధిని ఏర్పాటు చేయాలి. మార్కెట్ వ్యవస్థ దోపిడీ రహితంగా ఉండేటట్లు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈ నేపథ్యంలో సమాంతర ప్రైవేటు మార్కెటు వ్యవస్థ సృష్టి చాలా ప్రమాదంలో కూడుకుందని, ఇది రైతులకు నష్టం కలిగిస్తుందని కమీషన్ సూచించింది. ప్రస్తుత మార్కెట్ వ్యవస్థను పటిష్టపరచాలి. ప్రతి మండలంలో ఒక మార్కెట్ ఉండాలి. 5-6 గ్రామాలకు ఒక కొనుగోలు కేంద్రాన్ని తెరవాలి.

(ఇంకావుంది)

మీ శ్రేయోభిలాషి,

వై.వి. మల్లారెడ్డి

డైరెక్టరు - ఎకాలజి

నీతి వాక్యం :

చ॥ కులము లోనొకడు గుణవంతుడుండిన
కులము వెలయువాని గుణము చేత
వెలయు వనములోన మలయజంబున్నట్లు
విశ్వదాభిరామ విసురవేమ

తాత్పర్యము :

ఓ వేమా ! అడవిలో ఒక్క మంచి గంధపు చెట్టున్నను ఆ అడవి అంతటకీ తగిన సుగంధము వ్యాపింపజేయును. అట్లే వంశములో ఒకడు ఉత్తముడున్ననూ వాని గుణములచేత ఆ వంశమంతయు మంచి పేరు పొందుతుంది.

చర్చ :

అడవిలో అనేక రకాల చెట్లుంటాయి. వాటికి ఏ సువాసనా ఉండకపోవచ్చును. కానీ అడవిలో ఒక్క మంచి గంధపు చెట్టు ఆ వనానికంతటికీ సుగంధం వెదజల్లుతుంది. తనకు మాత్రమే పరిమితమైన సుగంధాన్ని దాచుకునే స్వార్థ ప్రయత్నం చేయకుండా పరిసరాలంతటికీ సుగంధాన్ని వెదజల్లుతుంది. అలాగే ఉత్తమ గుణాలు కలవాడు, సద్బుద్ధి, సంస్కారంకల ఉత్తముడు తనలో ఉన్న మంచితనాన్ని సంస్కారాన్ని విజ్ఞానాన్ని, తనలోనే దాచుకోకుండా ఇతరులకు మంచి చేస్తాడు. సమాజ శ్రేయస్సు కోసం పాటుపడతాడు. ఇటువంటి వ్యక్తిని సువాసనగల మంచి గంధంతో పోలుస్తాడు వేమన. సమాజ శ్రేయస్సుకోసం. మానవీయ విలువలతో పాటుపడేవాని కీర్తి మంచి గంధం సువాసనలాగ వ్యాప్తి చెందుతుంది.

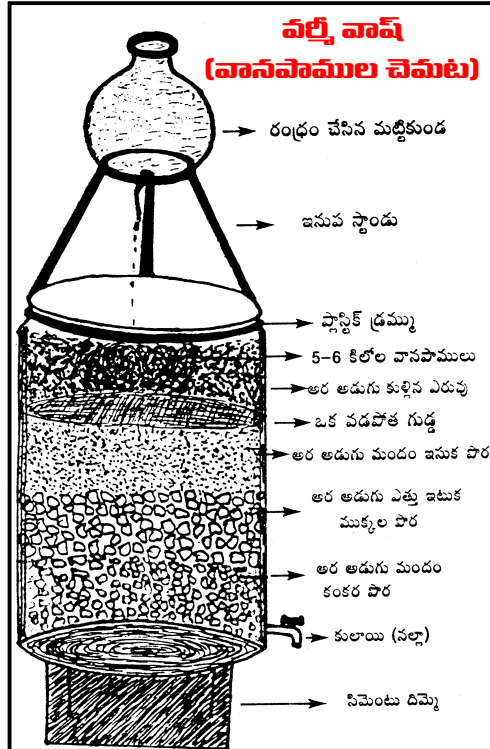
చనిపోయిన తర్వాత దహన సంస్కారాలు చేసే ఆచారాలు కలవారు దబ్బున్నవారు, సంపదగలవారు దహన క్రియలలో గంధం చెక్కలను వాడతారు. చనిపోయిన వ్యక్తి కీర్తి మంచి గంధం సువాసనలాగే నలుదిశలా వ్యాప్తి చెందాలని వారికోసం గంధపు చెక్కలు కాలి కొంచెం సేపు సువాసన వెదజల్లవచ్చుగానీ, అది శాశ్వతం కాదు. కానీ సమాజంలో మంచితనం, సేవాతత్పరత, నిరాడంబరత్వం, మానవీయ విలువలుగలవారి కీర్తి తరాల వరకూ వ్యాపిస్తూనే ఉంటుంది. అందుకే అటువంటి వ్యక్తి కీర్తి ప్రతిష్ఠల సువాసనలు ఆ వ్యక్తి వంశానికంతటికీ వ్యాపిస్తూ ఉంటాయి.

పురాతన నాగరికతలు కలిగిన సమాజాల్లో మానవ సంబంధాలలో విలువలు, కట్టుబాట్లు, మంచి నడవడికను నిర్దేశించే ఆచార వ్యవహారాలు ఒక తరం నుండి మరో తరానికి వ్యాప్తి చెందుతున్నాయి. అందులో మన సమాజం కూడా ఒకటి. ఆధునిక విజ్ఞానం, మానవ జీవితాన్ని సుఖమయం చేసే ఆధునిక సాంకేతిక అభివృద్ధి - ఇవి ఎన్ని ఉన్నా మానవీయ విలువలు అభివృద్ధి చెందనిదే, విజ్ఞానం పరిపూర్ణమయినది కాదు. తమ సంతానం సమాజంలో ఆర్థిక పరంగా అనేక మెట్లు చకచకా ఎక్కిపోవాలని ప్రతి తల్లిదండ్రులు కోరుకోవడంలో తప్పులేదు. కానీ మానవీయ విలువల్ని సమాజం పట్ల, సోటి మనుషులపట్ల బాధ్యతగల పౌరులుగా ఎంత మాత్రం తయారుజేస్తున్నామని ఆలోచిస్తే, దాదాపు లేదనే సమాధానం వస్తుంది. అందుకే జీవితం సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలను, మానవీయ విలువలను మింగివేయకుండా చూడాలి.

వై.వి. మల్లారెడ్డి

ఈ మాసంలో వ్యవసాయం

వాన పాములతో శోధ్యం చేయాలి;

- ★ ముందుగా పంటలో చూపిన విధంగా ప్లాస్టిక్ డ్రమ్మునిలబెట్టడానికి షెడ్డు లేదా పాక కింద ఒక సిమెంటు దిమ్మెను ఏర్పాటు చేయాలి.
- ★ ఆ తరువాత డ్రమ్ము పైభాగంలో ఒక ఇనుప రింగును ఏర్పాటు చేయాలి. ఇది కుండను పెట్టడానికి వీలుగా ఉంటుంది.
- ★ డ్రమ్ము అడుగు భాగంలో ఒక నల్ల (కులాయి)ని బిగించాలి.
- ★ ఇనుప రింగు, నల్ల (కులాయి) బిగించిన డ్రమ్మును ఆరిన సిమెంటు దిమ్మెపై నిలబెట్టాలి.

- ★ ఇప్పుడు డ్రమ్ములో ముందుగా అర అడుగు ఎత్తు వరకు కంకరపొరను ఏర్పాటు చేయాలి.
- ★ ఆ తరువాత కంకర పొరపై అర అడుగు వరకు ఇటుక ముక్కల పొరను ఏర్పాటు చేయాలి.
- ★ ఇటుక ముక్కల పొరపై అర అడుగు మందంలో సన్నని ఇనుక పొరను ఏర్పాటు చేయాలి.
- ★ ఇనుక పొరపై ఒక వడపోత గుడ్డను పరచాలి. గుడ్డ పొరపై అర అడుగు మందంలో బాగా కుళ్ళిన ఎరువు వేయాలి.
- ★ కుళ్ళిన ఎరువులో అయిదారు కిలోల బొరియలు చేయని వానపాములను వదలాలి.
- ★ డ్రమ్ముకు బిగించిన ఇనుప రింగుపై ఒక కుండను పెట్టి కుండ అడుగు భాగంలో చిన్న రంధ్రం చేసి ఆ రంధ్రం గుండా సన్నని గుడ్డ పీలికను వేలాడదీసి, కుండనిండా నీరుపోయాలి.

వర్మీ వాష్ పనిచేసే విధానం : కుండలోని నీరు కుండ అడుగునగల గుడ్డ పీలిక ద్వారా జారిపడుతూ డ్రమ్ములోగల వానపాములను తడుపుతూ ఉంటుంది. ఇలా వానపాములు తడుస్తూ ఉండడంవల్ల వాటి నుంచి వెలువడిన జిగట పదార్థం, వాటి మలం ద్వారా కలిసి వడపోత గుడ్డ ద్వారా వడపోత జరిగి ఇనుక పొర, ఇటుక ముక్కల పొర, కంకర పొరల నుంచి వడపోత ద్వారా డ్రమ్ము అడుగు భాగంలోకి చేరుతుంది. ఇలా డ్రమ్ము అడుగున చేరిన ద్రావణాన్నే వర్మీ వాష్ (వానపాముల చెమట) అంటారు. ఈ వర్మీ వాష్ ద్రావణాన్ని డ్రమ్ముకు అమర్చిన నల్ల (కులాయి) ద్వారా సేకరిస్తారు.

ఈ వర్మీ వాష్ ద్రావణం మొదటిసారి ఒక లీటరు తయారయ్యేందుకు 45 రోజుల సమయం పడుతుంది. ఆ తరువాత ప్రతి 15 నుంచి 20 రోజులకు ఒకసారి లీటరు ద్రావణం తయారవుతుంది.

వర్మీ వాష్ ఉపయోగం : వర్మీ వాష్ (వానపాముల చెమట) పంటలపై వచ్చే అనేక రకాల కీటక సంహారిణిగా, మొక్కలకు పుష్టికరమైన ఎరువుగా ఉపయోగపడుతుంది. అందుకే దీనిని జీవన ఎరువు, జీవక్రిమిసంహారిణి అని కూడా అంటారు. దీనిని లీటరు నీటికి 10 మి.లీ. చొప్పున కలిపి వాడాలి. దీని ఉత్పాదనకు అయ్యే ఖర్చు కూడా చాలా తక్కువ.

(అన్నదాత ఆగష్టు 2005 సంచిక నుండి)

పీచువలన వ్యాధులు - నివారణ చర్యలు

గాలికుంటు వ్యాధి

- 1) బొబ్బరోగం దేనివలన వస్తుంది ?
జ. బొబ్బరోగం వైరస్ వలన వస్తుంది.
- 2) బొబ్బరోగం వేటిలో ఎక్కువగా వస్తుంది ?
జ. బొబ్బరోగం గొర్రెల్లో ఎక్కువగా వస్తుంది.
- 3) బొబ్బరోగం వ్యాప్తి ఎలా జరుగుతుంది ?
జ. ఇది అంటు వ్యాధి. ఒక జీవాన్నుండి ఇంకొకదానికి వస్తుంది.
- 4) బొబ్బరోగం లక్షణాలు ఎలా వుంటాయి ?
జ. 1. వ్యాధి సోకిన 1-2 రోజుల్లో (వెంట్రుకలు లేని భాగాల్లో) కంటి రెప్పలు, చెవులు, తొడలు, పొడుగు భాగాల్లో దద్దులు, బొబ్బలు వస్తాయి. 2. జ్వర తీవ్రత 106°F నుండి 108°F ల వరకు వస్తుంది. 3. చిక్కటి చీమిడి కారుతుంది. 4. దగ్గుతాయి.
- 5) బొబ్బ రోగమునకు చికిత్స ఏమిటి ?
జ. 1. బొబ్బలకు లొరాక్సెన్, హిమాక్స్ వంటి మందులు పూయాలి. 2. స్ట్రెప్టో పెన్సిలిన్, టెట్రాసైక్లిన్ వంటి యాంటిబయాటిక్ మందులు వాడాలి. 3. ఉప్పు, బెల్లం నీరు కలిపి అంబలి లేక గంజి రోజుకు రెండుసార్లు తాపించాలి.
- 6) బొబ్బరోగ నివారణ ఏమిటి ? టీకా మందులు ఉన్నాయా ?
జ. 1. వ్యాధి సోకిన వాటిని మంద నుంచి వేరుచేసి చికిత్స చేయాలి. 2. చనిపోయిన వాటిని సున్నం కలిపి పూడ్చిపెట్టాలి. 3. వ్యాధి సోకిన జీవాలకు వ్యాధి నిరోధక టీకాలు వేయాలి.
- 7) వ్యాధి నిరోధక టీకా మందులు ఎప్పుడు వేయాలి ?
జ. వ్యాధి నిరోధక టీకాలు నవంబర్, డిసెంబర్ నెలల్లో వేయాలి.

చిటుక రోగం (గడ్డి రోగం)

- 1) చిటుక రోగం ఎప్పుడు వస్తుంది ? దేని వలన వస్తుంది ?
జ. జూన్, జూలై మాసాల్లో కురిసిన తొలకరి వర్షాలకు మొలిచిన గడ్డి ఎక్కువగా తీసుటవలన బ్యాక్టీరియా శరీరంలో ప్రవేశించి అది విడుదల చేసిన విషపూరిత పదార్థములవలన ఈ వ్యాధి కలుగుతుంది.
- 2) చిటుక రోగం వ్యాధి లక్షణాలు ఏమిటి ?
జ. 1. సాధారణంగా - అకస్మాత్తుగా గాలిలో ఎగిరిపడి చనిపోతుంటాయి. 2. 105°F - 106°F జ్వర తీవ్రత వుంటుంది. 3. నోటి నుండి సొంగ కారుస్తాయి.
- 3) చిటుక రోగం చికిత్స ఏమిటి ?
జ. ఇంజెక్షన్లకంటే తాగించే మందులు మంచిది. టెట్రాసైక్లిన్, క్లోరోటెట్రాసైక్లిన్ మందులు వాడాలి.
- 4) చిటుక రోగం నిర్ధారణ ఎలా చేస్తారు ?
జ. చనిపోయిన జీవాన్ని పోస్టుమార్టం చేసి నిర్ధారించవచ్చు. అంతేకాక మూత్ర పరీక్ష ద్వారా కూడా ఈ వ్యాధిని నిర్ధారించవచ్చును.

చీడ పారుడు వ్యాధి

- 1) చీడ పారుడు వ్యాధి ఎలా వస్తుంది ?
జ. ఈ వ్యాధి వైరస్ (అతి సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ జీవుల) వలన వస్తుంది. ఇది అంటు వ్యాధి

- 2) చీడ పారుడు వ్యాధి ఎప్పుడు వస్తుంది ?
జ. ఈ వ్యాధి ఫిబ్రవరి నుండి మే వరకు ఎక్కువగా వస్తుంది.
- 3) చీడ పారుడు వ్యాధి ఎక్కువగా వేటిలో వస్తుంది ?
జ. ఈ వ్యాధి ఎక్కువగా గొర్రెలు, మేకల్లో వస్తుంది.
- 4) చీడ పారుడు వ్యాధి లక్షణాలు ఏమిటి ?
జ. జ్వర తీవ్రత, పారుట, ముక్కు నుంచి చీమిడి కారుట.
- 5) చీడ పారుడు వ్యాధి చికిత్స ఏమిటి ?
జ. ఎన్రోఫ్లాక్సిన్, టెట్రాసైక్లిన్, బ్యాక్టీసియోల్ వంటి యాంటిబయాటిక్ మందులు వాడాలి.
- 6) చీడ పారుడు వ్యాధి నివారణ ఏమిటి ?
జ. ఈ వ్యాధి నివారణకు ఉచితంగా టీకా మందులు సరఫరా చేస్తారు. వ్యాధి ఉన్నట్లు తెలిసిన వెంటనే టీకా మందులు వేపించాలి.

పొడుగు వాపు వ్యాధి

- 1) పొడుగు వాపు వ్యాధి ఎక్కువగా ఏ పశువుల్లో వస్తుంది ?
జ. అధిక పాల దిగుబడినిచ్చు పశువుల్లో మరియు సంకరజాతి పశువుల్లో ఈ వ్యాధి ఎక్కువగా వస్తుంది.
- 2) పొడుగు వాపు ఎప్పుడు వస్తుంది ?
జ. పొడుగు వాపు పాలిచ్చే పశువుల్లో ఏ సమయంలోనైనా వస్తుంది.
- 3) పొడుగు వాపు వ్యాధి ఎలా వస్తుంది ?
జ. 1. పాలు పితికేటప్పుడు గోటితో కలిగే వుండ్లు, దూడ కొరుకుడు వుండ్ల ద్వారా బ్యాక్టీరియా పొడుగులోనికి ప్రవేశించి పొడుగువాపు కలుగజేస్తాయి. 2. పొడుగుకు చిన్న దెబ్బ తగిలినా. 3. మురికిగా వుండే చేతులతో పాలు పితకడంవలన, అపరిశుభ్రమైన పరిసరాలలో పాలు పితకడం వలన.
- 4) పొడుగు వాపు వ్యాధి లక్షణాలు ఏమిటి ?
జ. వ్యాధి సోకిన ఆవుల, గేదెల యొక్క పొడుగు, చన్నులు వాచి, వేడిగా యుండి సాప్లితో పశువు బాధపడుతూ వుంటుంది. జ్వరము వుంటుంది. మేత తినక పశువు నీరసంగా వుంటుంది. పశువు పాలు కొద్దిగానే ఇస్తుంది. ఒక్కోసారి పాలధారలో రక్తము చారలు కనిపిస్తాయి.
- 5) పొడుగు వాపు చికిత్స ఏమిటి ?
జ. పశువైద్యుని సంప్రదించి తగిన యాంటిబయాటిక్ మందులు వాడాలి.
- 6) పొడుగు వాపు వ్యాధి ఎలా నివారించాలి ?
జ. 1. పాకలను పరిశుభ్రంగా వుంచాలి. 2. పొడుగును గోరు వెచ్చని నీళ్ళలో కడిగి శుభ్రమైన గుడ్డతో తుడవాలి. 3. పాలు పితికేవారి చేతులకు గోళ్ళు లేకుండా శుభ్రంగా వుంచుకోవాలి. 4. పాలు పితికిన తరువాత దూడను వదలకూడదు. వెంటనే 1% లూగాల్సు ద్రావణములోగాని, 1% పొటాషియం పెర్మాంగనేటు ద్రావణములోగాని చనుమొనలు అర్ధవలెను. అందువలన మట్టిలోగాని లేక గాలిలో నుండి బ్యాక్టీరియా సోకకుండా వుండును. 5. పొడుగు వ్యాధిని వ్యాధిని ఆదిలోనే గుర్తించి తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొన్నచో త్వరగా తొలగించవచ్చును. 6. పాలు పితుకటకు ముందు పొడుగును, తోక కుచ్చును. చను మొనలను శుభ్రముగా కడిగి పొడి గుడ్డతో తుడవవలెను.

ప్రచురణ: డైరెక్టరు - ఆర్.డి.టి. ఎకాలజీ సెంటర్, ఉప్పరపల్లి రోడ్డు, బెంగుళూరు హైవే, అనంతపురం - 515 002.

☎ (08554) - 244222 / 246884, ఫ్యాక్స్ : (08554) - 244990